

Görög Sándor
r. tag, osztályelnök

**Kémiai Tudományok Osztálya: múlt,
jelen, jövő**

**Előadás a VII. Kémiai Tudományok Osztálya 50
éves jubileumi ülésén**

Budapest, 2001. május 9

Tisztelt Osztály! Tisztelt Vendégeink!

Az Akadémia Kémiai Tudományok Osztályának 50. születésnapját ünnepelni jöttünk össze csodálatosan szép tudományunkat az Akadémia keretein belül ill. hozzá kapcsolódva művelő kémikusok és a kémikusokkal szorosan együttműködő rokon tudományos területek képviselői. Jelen vannak közöttünk azok a kollégáink, akik már az indulásnál aktív kémikusok voltak, de szép számmal vannak itt olyanok is, akik még meg sem születtek a kémia hazai fejlődése szempontjából nagy jelentőségű esemény idején.

Előadásom címe számvetést ígér múltról, jelenről, jövőről. Természetesen számunkra a legfontosabb a jelen és főként a jövő. Megfogadva Kölcsey intelmét: „Messze jövővel komolyan vess össze jelenkort!” - erre kívánom a súlyt helyezni. Az évforduló azonban néhány perc erejéig, úgy gondolom, felmentést ad a másik intelem alól: „Régi kor árnya felé visszamerengni mit ér?” Előadásomat tehát a *múlt* felidézésével kezdem.

Igaztalan lenne kémikus eleinkkel szemben, ha a kémiai tudomány történetét akadémiánkon 1951-től számítanánk. A Kémiai Tudományok Osztálya megalakulása előtt tevékenykedő kiváló kémikusok ill. a hazai kémia fejlődésére nagy hatást gyakorló polihisztorok emlékének neveik kivetítésével szeretnék tisztelni.

1. Ábra. Az MTA 1951 előtt elhunyt kémikus tagjai

	<i>lev. tag</i>	<i>r. tag</i>
Balló Mátyás (1844-1930)	<i>1880</i>	
Buchböck Gusztáv (1869-1935)	<i>1907</i>	
Bugarszky István (1868-1941)	<i>1899</i>	
Fabinyi Rudolf (1849-1920)	<i>1891</i>	1915
Hankó Vilmos (1854-1923)	<i>1894</i>	
Ilosvay Lajos (1851-1936)	<i>1891</i>	1905
Kalecsinszky Sándor (1857-1911)	<i>1902</i>	
Kerekes Ferenc (1784-1850)	<i>1837</i>	
Konek Frigyes (1867-1945)	<i>1918</i>	
Kosutány Tamás (1848-1915)	<i>1894</i>	
Lengyel Béla (1844-1913)	<i>1876</i>	1894
Mauthner Nándor (1879-1944)	<i>1934</i>	
Nendtvich Károly (1811-1892)	<i>1845</i>	1858
Preysz Móric (1829-1877)	<i>1863</i>	
Say Móric (1830-1885)	<i>1869</i>	
Schenek István (1830-1909)	<i>1889</i>	
Schuster János (1777-1839)	<i>1831</i>	
Sigmond Elek (1873-1939)	<i>1915</i>	1925
Szarvasy Imre (1872-1942)	<i>1910</i>	1922
Széki Tibor (1879-1950)	<i>1934</i>	1945
Than Károly (1834-1908)	<i>1860</i>	1870
Wartha Vince (1844-1914)	<i>1873</i>	1891
Winkler Lajos (1863-1939)	<i>1896</i>	1922

Engedjenek meg ezzel a listával kapcsolatban két gondolatot. A felsoroltak között láthatók fényes, a mai napig is világító csillagok és mára már jószerevével elfelejtett tudósok is. Úgy gondolom, ez így természetes: az igazi nagyságot az utókor mindig jobban meg tudja ítélni, mint a kortársak. Meggyőződésem szerint ehhez hasonló lesz a megállapítása az Osztály ezredforduló táján működő tagjairól annak az ünnepi szónoknak, aki majd a 2051-es, századik

évforduló alkalmából megrendezendő ünnepi ülésen fog beszélni. Ehhez kapcsolódik második gondolatom is. Ezen a listán - tekintve, hogy az Akadémia Kémiai Osztályának évfordulóját ünnepeljük - csak akadémikus kémikusokat soroltam fel. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy nem dolgoztak ebben az időben is kiváló kémikusok, akik ilyen vagy olyan okokból nem lettek akadémikusok. Erre a gondolatra a *ma* vonatkozásában még visszatérek.

Térjünk most át az 50 évvel ezelőtti eseményekre. Az Akadémia vezetése 1950-ben engedélyezte, hogy a Matematikai és Természettudományok Osztálya valamint a Műszaki Tudományok Osztálya keretein belül dolgozó 11 kémikus akadémikus létrehozza a Vegyész Csoportot, majd az Akadémia 1951. december 10-e és 15-e között megrendezett nagygyűlésén alakulhatott át ez a csoport a VII. Kémiai Tudományok Osztályává. 50 éves távlatból visszapillantva - úgy gondolom - három tényező motiválhatta ezt a döntést: a kémia, mint az emberiség életminőségét döntően meghatározó tudomány világviszonylatban elért kiemelkedő eredményei, a magyar kémikusok jelentős hozzájárulása ezekhez, valamint az a kordokumentumok áttanulmányozásából világosan kirajzolódó tendencia, hogy nagy szerepet szántak az új osztálynak az 1951-ben induló első öt éves terv kémiai beruházásai tudományos megalapozásában. Ennek megfelelően az Akadémia vezetése engedélyezte a nagygyűlésen öt új levelező tag felvételét. Ezzel a közel 50%-os létszámnöveléssel érte el a kémikus akadémikusok száma a 16-ot, amit a vezetés már elegendőnek tartott ahhoz, hogy egy új, hatékonyan dolgozó osztály jöhessen létre.

2. Ábra. A Kémiai Tudományok Osztálya alapító tagjai

1951

Bognár Rezső (1948)
Bruckner Győző (1946, 1949)
Buzágh Aladár (1938, 1946)
Csűrös Zoltán (1946, 1946)
Erdey László (új tag)
Erdey-Grúz Tibor (1943, 1948)
Fodor Gábor (új tag)
Freund Mihály (1948)
Gerecs Árpád (új tag)
Müller Sándor (1946)
Schay Géza (1946)
Schulek Elemér o.e.(1941, 1945)
Szabó Zoltán (új tag)
Varga József (1932, 1946)
Vargha László (új tag)
Zemplén Géza (1923, 1927)

1948 kizárva, 1989 rehabilitálva:
Náray-Szabó István (1945)

1949-ben tanácskozó taggá visszaminősített kémikus akadémikusok;
1989-ben rehabilitálva:
Bodnár János (1937)
Doby Géza (1934, 1946) (az Agrártudományok Osztályának tagja)
Gróh Gyula (1925, 1936)
Plank Jenő (1945)
Romwalter Alfréd (1941)
Széki Tibor (1934,1945); † 1950

A 2. ábrán az új osztály névsorát mutatom be. Egyikük sincs már köztünk: a nagy idők utolsó tanúja, Fodor Gábor alig fél éve távozott közülünk. A névsorhoz fűzött gondolataimat az ábra alján feltüntetett neveknél kezdem. Amilyen örvendetes esemény volt az Osztály megalakulása, annyira szégyenletes volt az, ami ezt megelőzően történt. 1948-ban Náray-Szabó Istvánt koncepció perét követő bebörtönzésével párhuzamosan az Akadémia is kizárta soraiból. Ezt követte egy évvel később az Akadémia átszervezése ürügyén Bodnár János, Doby Géza, Gróh Gyula, Plank Jenő, Romwalter Alfréd és Széki Tibor visszaminősítése tanácskozási jogú taggá. 1989 évi rehabilitálásukat egyikük sem érte meg. Úgy gondolom viszont, hogy illő és méltányos, hogy neveik itt szerepeljenek az alapító atyák nevei között. A 11, már az alapítás előtt akadémikus tag, Bognár Rezső, Bruckner Győző, Buzágh Aladár, Csűrös Zoltán, Erdey Grúz Tibor, Freund Mihály, Müller Sándor, Schay Géza, Schulek Elemér, Varga József és Zemplén Géza tudományos kiválósága mai szemmel nézve is, amikor közülük többnek már megünnepeltük századik születési évfordulóját, vitán felüli. Ugyancsak kitűnő volt annak az öt akadémikusnak kiválasztása, akiket az 1951. decemberi nagygyűlésen vettek fel levelező tagnak. Erdey László, Fodor Gábor, Gerecs Árpád, Szabó Zoltán és Vargha László mind iskolateremtő, a magyar kémiának sok sikert hozó tudósok voltak ill. azzá váltak.

A történelmi napok felelevenítése céljából a 3. ábrán bemutatom az Osztálynak az 1951. decemberi nagygyűléssel párhuzamosan megrendezett első tudományos ülése programját, amit betűről-betűre pontosan másoltam le az MTA Vegyészeti Tudományok Osztályának Közleményeiből.

A következőkben, 5 táblázatban összefoglalva ciklusonkénti bontásban gyors áttekintést adok az osztály fejlődéséről a megalakulást követő évektől napjainkig. Csakúgy, mint a 2. ábrán, a levelező tagok neveit ill. a levelező taggá válás évét kurzív szedéssel jelöltem. Megjegyzést érdemel, hogy az osztályelnökkel azonos volt a funkciója 1956 és 1970 között az osztálytitkárnak; neveiket aláhúzással jelöltem. Az oszlopok alján soroltam fel az előző ciklusban elhunyt tagtársak neveit.

Az 1952 és 1963 közti időszakot összevontan egy oszlopban foglaltam össze: ekkor ui. az új tagok felvétele még nem olyan rendszerességgel történt, mint a következőkben. Ekkor lett az Osztály tagja Cholnoky László, Földi Zoltán, Kiss Árpád, Korach Mór, Lengyel Béla és Proszta János. 1964-ben lett levelező tag Polinszky Károly és Vas Károly. 1965-ben ill. 1967-ben kerültek az Osztályra jelenlegi tagjaink közül az elsők, Nagy Ferenc ill. Holló János és Pungor Ernő. 1970 a felvételi éve Lempert Károlynak, Márta Ferencnek, Szántay Csabának, Tétényi Pálnak és Tüdős Ferencnek. 3 évvel később lettek az Osztály tagjai Beck Mihály, Benedek Pál, Farkas Lóránd és Vajta László. Az 1976-os év hozta meg az akadémiai tagságot Hardy Gyulának és Markó Lászlónak. 1982-ben nem kevesebb, mint 6 új taggal (Földes Péter, Gyarmati István, Kisfaludy Lajos, Medzihradzsky Kálmán, Solymosi Frigyes, Wolfram Ervin) gyarapodott az Osztály, 1979-ben és 1985-ben viszont nem vettek fel új tagot az Osztályra. Egy két évre rövidített ciklus után 1987-ben lett akadémikus Bartók Mihály, Görög Sándor és Hargittai István, 1990-ben pedig Burger Kálmán, Farkas József, Kőrös Endre, Lipták András és Náray-Szabó Gábor. Az utolsó évtizedben is jelentősen erősödött Osztályunk, 1993-ban Bérces Tiborral, Gál Sándorral, Inczedy Jánossal, Tőke Lászlóval és Vértes Attilával, 1995-ben pedig Kálmán Alajossal, Pálincás Gáborral, Szabadvary Ferencsel és - első női akadémikusunkként - Tóth Klárával. 1998-ban került az akadémikusok sorába Fonyó Zsolt, Hollósi Miklós és Orbán Miklós. Így jutottunk el napjainkig, amikor különös öröm számomra, hogy az Osztály szavazása valamint az Elnökség és a jelenleg is folyó Közgyűlés döntése alapján rendes tagjaink között üdvözölhetem Farkas József, Inczedy János, Kálmán Alajos, Pálincás Gábor és Tóth Klára tagtársainkat és új levelező tagjainkat, Blaskó Gábort, Dékány Imrét, Joó Ferencet, Penke Botondot és Sohár Pált.

3. Ábra. Az Osztály első tudományos ülésének programja

A
MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
VEGYÉSZETI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYÁNAK
KÖZLEMÉNYEI

SZERKESZTI
ERDEY LÁSZLÓ

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
1951 ÉVI NAGGYŰLÉSE

VII. VEGYÉSZ-CSOPORT NYILVÁNOS CSOPORTŰLÉSEI

December 10-én, hétfőn délután 3 órakor

Schulek Elemér r. tag: Beszámoló a csoport működéséről és a kémiai tudomány hazai helyzetéről

Bognár Rezső lev. tag: A kémiai tudomány ötéves terve és az ezzel kapcsolatos feladatok

December 11-én, kedden délelőtt 10 órakor

Zemplén Géza r. tag: Flavoncsoportbeli glükozidok kérdései

Fodor Gábor: Szerves vegyületek térszerkezeti kutatásának új módszerei

Müller Sándor lev. tag: Distirolok sztereokémiája

December 11-én, kedden délután 4 órakor

Buzágh Aladár r. tag: Kollagén gélek szerkezete és duzzadása

December 12-én, szerdán délelőtt 10 órakor

Krausz József: Furfurolképződés körülményei a mezőgazdasági hulladékok cukrosításánál

Török Gábor: A hőbehatolás és hőelvonás elméleti és gyakorlati vizsgálatainak kritikai szemlélete a tartósítóipari csirátlanítás és gyorsfagyasztás terén

December 12-én, szerdán délután 3 órakor

Buzágh Aladár r. tag: Bentonitgélek tixotrópiája

Szabó Zoltán: Komplexképződésen alapuló analitikai eljárások

December 13-án, csütörtökön délelőtt 10 órakor

Oplatka György: Heterogén rendszereken átáramló oldatok koncentráció-megoszlásának deformációja

Grofcsik János: Agyagok vizsgálatának korszerű módszerei (szilikátok vizsgálata termoanalízissel)

4. Ábra. A Kémiai Tudományok Osztálya tagjai (1951-1967)

1951-1963

Bognár Rezső (1953)
Bruckner Győző
Buzágh Aladár
Cholnoky László (új tag, 1960)
Csűrös Zoltán
Erdey László (1955) o.t. 1951-59
Erdey-Grúz Tibor o.t. 1959-től
Fodor Gábor (1955)
Földi Zoltán (új tag, 1956)
Freund Mihály (1954)
Gerecs Árpád (1958)
Kiss Árpád (új tag, 1954)
Korach Mór (új tag, 1956, 1958)
Lengyel Béla (új tag, 1961)
Müller Sándor
Proszk János (új tag, 1956)
Schay Géza (1954)
Schulek Elemér o.e. 1956-ig
Szabó Zoltán
Varga József
Vargha László
Zemplén Géza

† Bodnár János (1889-1953)
† Buzágh Aladár (1895-1962)
† Gróh Gyula (1886-1952)
† Romwalter Alfréd
(1890-1954)
† Varga József (1891-1956)
† Zemplén Géza (1883-1956)

1964

Bognár Rezső
Bruckner Győző
Cholnoky László
Csűrös Zoltán
Erdey László
Erdey-Grúz Tibor
Fodor Gábor
Földi Zoltán
Freund Mihály
Gerecs Árpád
Kiss Árpád
Korach Mór
Lengyel Béla o.t.
Müller Sándor
Polinszky Károly (új tag)
Proszk János
Schay Géza
Schulek Elemér
Szabó Zoltán
Vargha László
Vas Károly (új tag)

† Schulek Elemér
(1893-1964)

1967

Bognár Rezső
Bruckner Győző
Cholnoky László
Csűrös Zoltán
Erdey László
Erdey-Grúz Tibor
Fodor Gábor
Földi Zoltán
Freund Mihály
Gerecs Árpád
Holló János (új tag)
Kiss Árpád
Korach Mór
Lengyel Béla o.t.
Nagy Ferenc (új tag, 1965)
Polinszky Károly
Proszk János
Pungor Ernő (új tag)
Schay Géza
Szabó Zoltán
Vargha László
Vas Károly

† Cholnoky László
(1899-1967)
† Müller Sándor
(1903-1966)

5. Ábra. A Kémiai Tudományok Osztálya tagjai (1970-1976)

1970

Bognár Rezső
 Bruckner Győző
 Csűrös Zoltán
 Erdey László
 Erdey-Grúz Tibor
 Fodor Gábor
 Földi Zoltán
 Freund Mihály
 Gerecs Árpád
 Holló János
 Korach Mór
 Lempert Károly (új tag)
 Lengyel Béla o.e.
 Márta Ferenc (új tag)
 Nagy Ferenc
 Polinszky Károly
 Pungor Ernő
 Schay Géza
 Szabó Zoltán
 Vargha László
 Szántay Csaba (új tag) o.e.h.
 Tétényi Pál (új tag)
 Tüdős Ferenc (új tag)
 Vas Károly

† Doby Géza (1886-1968)
 † Erdey László (1910-1970)
 † Kiss Árpád (1889-1968)
 † Proszty János (1892-1968)

1973

Beck Mihály (új tag)
 Benedek Pál (új tag)
 Bognár Rezső
 Bruckner Győző
 Csűrös Zoltán
 Erdey-Grúz Tibor
 Farkas Lóránd (új tag)
 Fodor Gábor
 Földi Zoltán
 Freund Mihály
 Gerecs Árpád
 Holló János
 Korach Mór
 Lempert Károly
 Lengyel Béla o.e.
 Márta Ferenc
 Nagy Ferenc
 Polinszky Károly
 Pungor Ernő
 Schay Géza
 Szabó Zoltán
 Szántay Csaba o.e.h.
 Tétényi Pál
 Tüdős Ferenc
 Vajta László (új tag)
 Vas Károly

† Náray-Szabó István
 (1899-1972)
 † Vargha László
 (1903-1971)

1976

Beck Mihály o.e.
 Benedek Pál
 Bognár Rezső
 Bruckner Győző
 Csűrös Zoltán
 Erdey-Grúz Tibor
 Farkas Lóránd
 Fodor Gábor
 Földi Zoltán
 Freund Mihály
 Gerecs Árpád
 Hardy Gyula (új tag)
 Holló János
 Lempert Károly
 Lengyel Béla
 Markó László (új tag)
 Márta Ferenc
 Nagy Ferenc
 Polinszky Károly
 Pungor Ernő
 Schay Géza
 Szabó Zoltán
 Szántay Csaba
 Tétényi Pál
 Tüdős Ferenc
 Vajta László o.e.h.
 Vas Károly

† Erdey-Grúz Tibor
 (1902-1976)
 † Korach Mór
 (1888-1975)
 † Plank Jenő
 (1890-1974)

6. Ábra. A Kémiai Tudományok Osztálya tagjai (1979-1985)

1979

Beck Mihály o.e.
Benedek Pál
Bognár Rezső
Bruckner Győző
Csűrös Zoltán
Farkas Lóránd
Fodor Gábor
Földi Zoltán
Freund Mihály
Gerecs Árpád
Hardy Gyula o.e.h.
Holló János
Lempert Károly
Lengyel Béla
Markó László
Márta Ferenc
Nagy Ferenc
Polinszky Károly
Pungor Ernő
Schay Géza
Szabó Zoltán
Szántay Csaba
Tétényi Pál
Tüdős Ferenc
Vajta László
Vas Károly

† Csűrös Zoltán
(1901-1979)
† Vajta László
(1920-1979)

1982

Beck Mihály o.e.
Benedek Pál
Bognár Rezső
Farkas Lóránd
Fodor Gábor
Földes Péter (új tag)
Földi Zoltán
Freund Mihály
Gerecs Árpád
Gyarmati István (új tag)
Hardy Gyula o.e.h.
Holló János
Kisfaludy Lajos (új tag)
Lempert Károly
Lengyel Béla
Markó László
Márta Ferenc
Medzihradzsky Kálmán (új tag)
Nagy Ferenc
Polinszky Károly
Pungor Ernő
Schay Géza
Solymosi Frigyes (új tag)
Szabó Zoltán
Szántay Csaba
Tétényi Pál
Tüdős Ferenc
Wolfram Ervin (új tag)

† Bruckner Győző
(1900-1980)
† Földes Péter (1930-1982)
† Gerecs Árpád
(1903-1982)
† Vas Károly (1919-1981)

1985

Beck Mihály
Benedek Pál
Bognár Rezső
Farkas Lóránd
Fodor Gábor
Földi Zoltán
Gyarmati István
Hardy Gyula o.e.
Holló János
Kisfaludy Lajos
Lempert Károly
Lengyel Béla
Markó László o.e.h.
Márta Ferenc
Medzihradzsky Kálmán
Nagy Ferenc
Polinszky Károly
Pungor Ernő
Schay Géza
Solymosi Frigyes
Szabó Zoltán
Szántay Csaba
Tétényi Pál
Tüdős Ferenc
Wolfram Ervin

† Freund Mihály
(1889-1984)
† Wolfram Ervin
(1923-1985)

7. Ábra. A Kémiai Tudományok Osztálya tagjai (1979-1985)

1987

Bartók Mihály (új tag)
 Beck Mihály
 Benedek Pál
 Bognár Rezső
 Fodor Gábor
 Földi Zoltán
Görög Sándor (új tag)
Gyarmati István
Hardy Gyula o.e. (1988-ig)
Hargittai István (új tag)
 Holló János
Kisfaludy Lajos
 Lempert Károly
Markó László o.e.h. (1989- o.e.)
 Márta Ferenc
Medzihradzsky Kálmán
 Nagy Ferenc
 Polinszky Károly
 Pungor Ernő
 Schay Géza
Solymosi Frigyes
 Szabó Zoltán
 Szántay Csaba
 Tétényi Pál
 Tüdős Ferenc

† Farkas Lóránd
 (1914-1986)
 † Földi Zoltán
 (1895-1987)

1990

Bartók Mihály
 Beck Mihály
 Benedek Pál
 Bognár Rezső
Burger Kálmán (új tag)
Farkas József (új tag)
 Fodor Gábor
Görög Sándor o.e.h.
 Gyarmati István
 Hargittai István
 Holló János
Kőrös Endre (új tag)
 Lempert Károly
 Lengyel Béla
Lipták András (új tag)
Markó László o.e.
 Márta Ferenc
 Medzihradzsky Kálmán
 Nagy Ferenc
Náray-Szabó Gábor (új tag)
 Polinszky Károly
 Pungor Ernő
 Schay Géza
 Solymosi Frigyes
 Szabó Zoltán
 Szántay Csaba
 Tétényi Pál
 Tüdős Ferenc

† Bognár Rezső 1913-1990)
 † Hardy Gyula (1928-1988)
 † Kisfaludy Lajos
 (1924-1988)
 † Lengyel Béla (1903-1990)

1993

Bartók Mihály
 Beck Mihály
 Benedek Pál
Bérces Tibor (új tag)
 Burger Kálmán
Farkas József
 Fodor Gábor
Gál Sándor (új tag)
Görög Sándor o.e.h.
 Gyarmati István
 Hargittai István
 Holló János
Inczédy János (új tag)
 Kőrös Endre
 Lempert Károly
Lipták András
Markó László o.e.
 Márta Ferenc
 Medzihradzsky Kálmán
 Nagy Ferenc
Náray-Szabó Gábor
 Polinszky Károly
 Pungor Ernő
 Solymosi Frigyes
 Szabó Zoltán
 Szántay Csaba
 Tétényi Pál
Tőke László (új tag)
 Tüdős Ferenc
Vértes Attila (új tag)

† Schay Géza
 (1900-1991)

8. Ábra. A Kémiai Tudományok Osztálya tagjai (1995-2001)

1995	1998	2001
Bartók Mihály	Bartók Mihály	Bartók Mihály
Beck Mihály	Beck Mihály	Beck Mihály
Benedek Pál	Benedek Pál	Benedek Pál
<i>Bérces Tibor</i>	Bérces Tibor	Bérces Tibor
Burger Kálmán	Burger Kálmán	<i>Blaskó Gábor</i> (új tag)
<i>Farkas József</i>	<i>Farkas József</i>	<i>Dékány Imre</i> (új tag)
Fodor Gábor	<i>Fonyó Zsolt</i> (új tag)	Farkas József
<i>Gál Sándor</i>	Fodor Gábor	<i>Fonyó Zsolt</i>
<u>Görög Sándor</u> o.e.h. 1996-ig	<i>Gál Sándor</i>	<i>Gál Sándor</i>
Gyarmati István	Görög Sándor	<u>Görög Sándor</u> o.e. 1999-től
Hargittai István	Gyarmati István	Gyarmati István
Holló János	Hargittai István	Hargittai István
<i>Inczédy János</i>	Holló János	Holló János
<i>Kálmán Alajos</i> (új tag)	<i>Hollósi Miklós</i> (új tag)	<i>Hollósi Miklós</i>
Kőrös Endre	<i>Inczédy János</i>	Inczédy János
Lempert Károly	<i>Kálmán Alajos</i>	<i>Joó Ferenc</i> (új tag)
<i>Lipták András</i>	<i>Kőrös Endre</i>	Kálmán Alajos
<u>Markó László</u> o.e. 1996-ig	Lempert Károly	Kőrös Endre
Márta Ferenc	<u>Lipták András</u> o.e. 1996-tól	Lempert Károly
Medzihradszky Kálmán	Markó László	Lipták András
Nagy Ferenc	Márta Ferenc	Markó László
<i>Náray-Szabó Gábor</i>	Medzihradszky Kálmán	Márta Ferenc
<i>Pálinkás Gábor</i> (új tag)	Nagy Ferenc	Medzihradszky Kálmán
Polinszky Károly	Náray-Szabó Gábor	Nagy Ferenc
Pungor Ernő	<i>Orbán Miklós</i> (új tag)	Náray-Szabó Gábor
Solymosi Frigyes	<i>Pálinkás Gábor</i>	<u>Orbán Miklós</u> o.e.h. 1999-től
<i>Szabadvány Ferenc</i> (új tag)	Polinszky Károly	Pálinkás Gábor
Szabó Zoltán	Pungor Ernő	<i>Penke Botond</i> (új tag)
Szántay Csaba	Solymosi Frigyes	Pungor Ernő
Tétényi Pál	<i>Szabadvány Ferenc</i>	<i>Sohár Pál</i> (új tag)
<i>Tóth Klára</i> (új tag)	Szántay Csaba	Solymosi Frigyes
<i>Tőke László</i>	Tétényi Pál	<i>Szabadvány Ferenc</i>
Tüdős Ferenc	<i>Tóth Klára</i>	Szántay Csaba
<i>Vértes Attila</i>	<u>Tőke László</u> o.e.h. 1996-tól	Tétényi Pál
	Tüdős Ferenc	Tóth Klára
	Vértes Attila	Tőke László
		Vértes Attila
† Szabó Zoltán (1908-1995)	† Polinszky Károly (1922-1998)	† Burger Kálmán (1929-2000)
	† Tüdős Ferenc (1931-1998)	† Fodor Gábor (1915-2000)

Nem lenne teljes a kép Osztályunk történetéről és jelen helyzetéről, ha nem mutatnám be külső tagjainkat is. Ezek névsora a 9. ábrán látható. Soraikban sok szeretettel köszöntöm a mostani közgyűlésünkön megválasztott B. Nagy Jánost és Pretsch Ernőt. A Táblázatba felvettem a magyar származású tiszteleti tagjainkat is. Büszkék vagyunk kiváló honfitársainkra, tagtársainkra, akik sok dicsőséget szereztek a magyar kémiának, és igen sok segítséget adnak a hazai kémiai tudományos életnek. Ezt a segítséget várjuk tőlük a jövőben is.

9. Ábra. A Kémiai Tudományok Osztálya külső tagjai és magyar kémikus tiszteleti tagok

Tiszteleti tagok

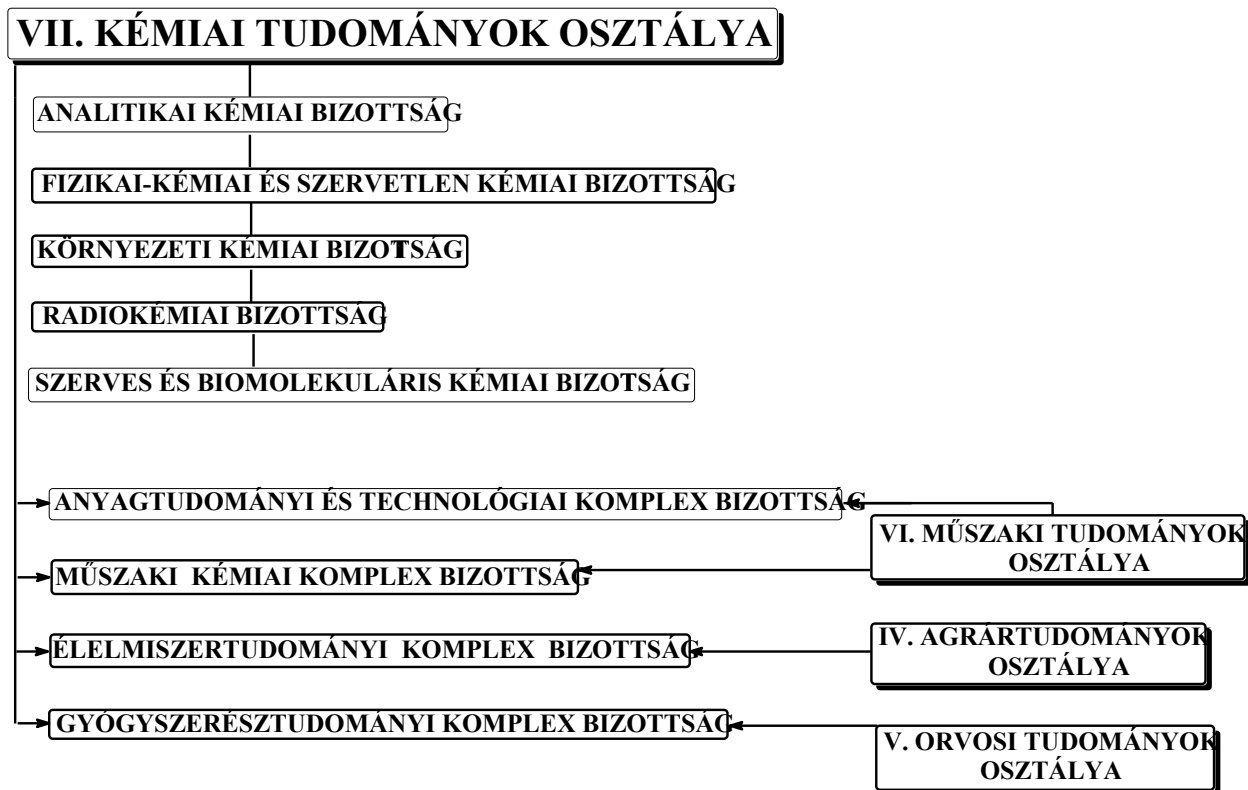
Bárdos Tamás	1983	
† Hevesy György (1885-1966)	1945	
Oláh György	1990	
Somorjai Gábor	1990	
† Szent-Györgyi Albert (1893-1986)	1945	
† Zechmeister László (1889-1972)	1948	lev. tag: 1930, r. tag: 1940

Külső tagok

Angyal István János	1990
B. Nagy János	2001
Bodánszky Miklós	1990
Bodor Miklós	1995
Horváth Csaba	1990
Kékedy László	1998
† Keller András (1925-1999)	1998
Kennedy P. József	1993
Mezey Pál	1998
Pauncz Rezső	1995
Pozsgay Vince	1998
Pretsch Ernő	2001
Pulay Péter	1993
Rabó Gyula	1993
Sándorfy Kamill	1993
Schügerl Károly	1995
sz. Kováts Ervin	1993

Az utolsó két ábrával már el is jutottunk az Osztály *jelenébe*. Az Osztály munkájának alapjául szolgáló bizottsági hálózatot a 10. ábrán mutatom be.

10. ábra. A Kémiai Tudományok Osztálya bizottságai

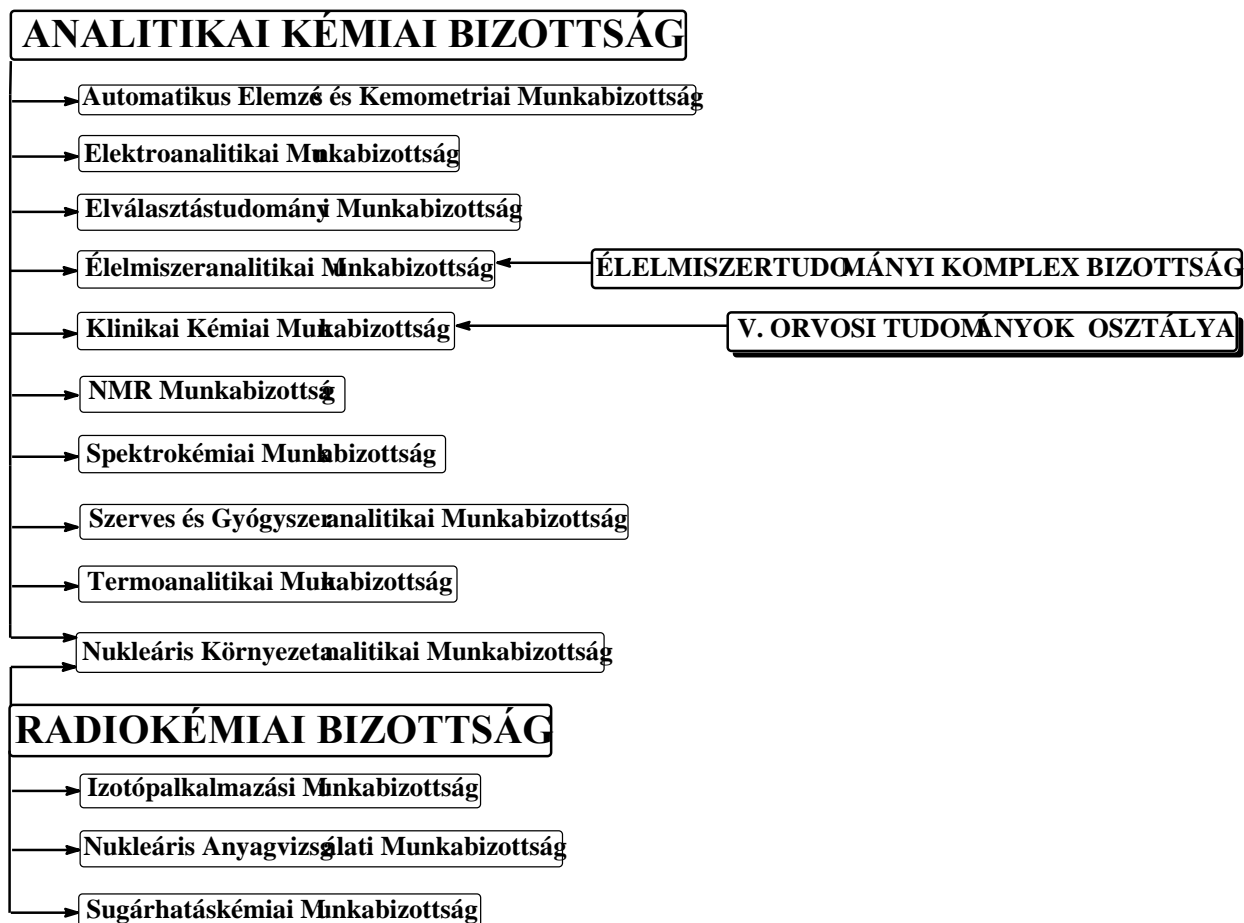
Az ott láthatókhöz néhány megjegyzést szeretnék fűzni. Osztályunk jellegzetessége az, hogy bizottságaink elsődleges funkciója a tudományszervezés és a szakterület képviselete az Osztályon. A tényleges tudományos élet elsősorban a munkabizottságokban folyik, amelyek száma még a közelmúltban elvégzett revízió után is, amikor igyekeztünk kiszűrni azokat, ahol nem folyt megfelelő intenzitású munka, nem kevesebb, mint 49. A másik dolog, amire rá kívánok mutatni, osztályunk igen erős interdiszciplináris kötődései. 9 bizottságunk közül 4 közös bizottságként működik a IV. V. és VI. Osztályokkal; a 11-14 ábrán bemutatott munkabizottsági hálózatunkban még más osztályokkal kialakult további kapcsolódások kaptak szervezeti formát.

Ezek a szervezeti formák tükrözik azt a fontos szerepet, amit a kémia napjainkban betölt számos más természettudományos diszciplínában. Külön említést szeretnék tenni az Osztály különleges kapcsolatairól a gyógyszerészeti tudományokkal, a magyar gyógyszerésztársadalommal. Osztályunk első elnöke, Schulek Elemér gyógyszerész volt. Egészen a közelmúltig, Burger Kálmán haláláig az Osztálynak két gyógyszerész tagja volt, ez idő szerint egy. A 10. ábrán látható Gyógyszerésztudományi Komplex Bizottságon túlmenően számos gyógyszerész dolgozik az Analitikai Kémiai Bizottság Szerves- és Gyógyszeranalitikai Munkabizottságában, valamint a Szerves és Biomolekuláris Kémiai Bizottság Gyógyszerkémiai és Gyógyszertechnológiai Munkabizottságában és más munkabizottságokban is.

11. Ábra. A Fizikai-kémiai és Szervetlen Kémiai Bizottság és a Környezeti Kémiai Bizottság munkabizottsági hálózata

12. Ábra. Az Analitikai Kémiai Bizottság és a Radiokémiai Bizottság munkabizottsági hálózata

13. Ábra. A Szerves és Biomolekuláris Kémiai Bizottság és az Anyagtudományi és Technológiai Komplex Bizottság munkabizottsági hálózata

14. Ábra. Az Élelmiszertudományi Komplex Bizottság és a Műszaki Kémiai Komplex Bizottság munkabizottsági hálózata

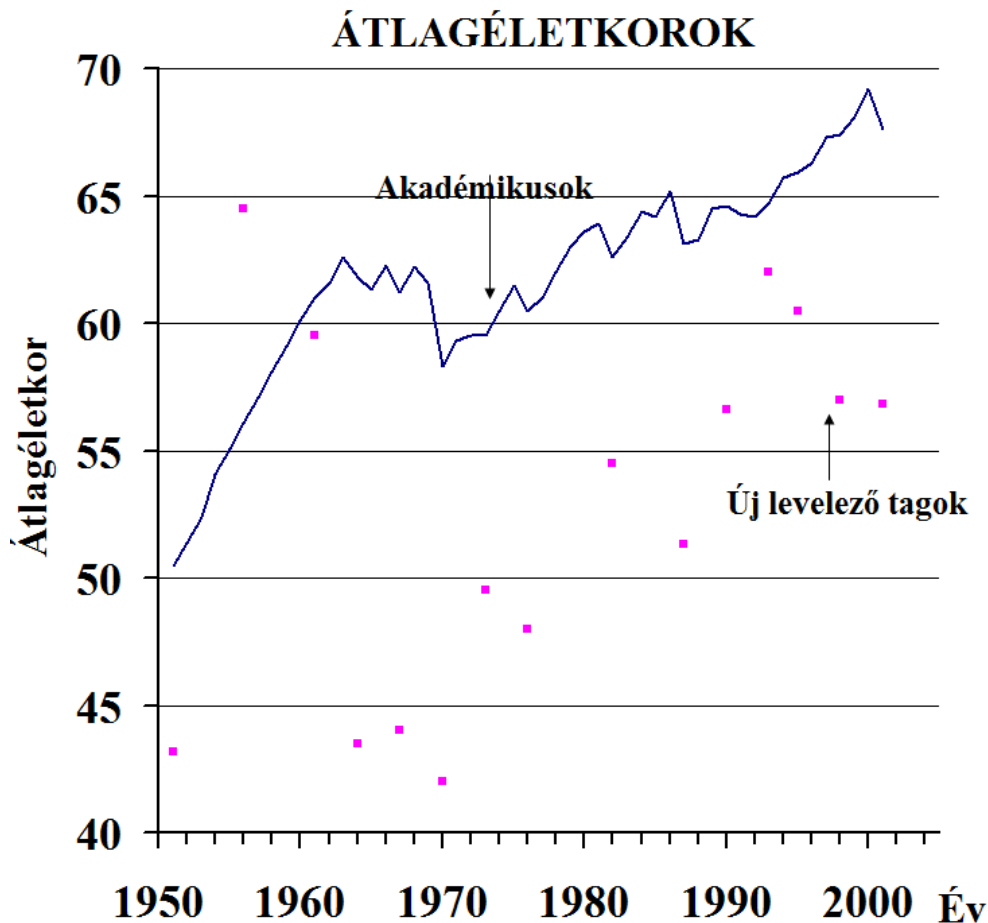
Térjünk azonban vissza az Osztályra magára. Remélem, tagtársaim nem fognak ünneprontónak tekinteni, ha most, ebben az ünnepi hangulatban, a hazai kémikusok megtisztelően nagy számú kiváló képviselője jelenlétében felteszem a kérdést, kik is vagyunk, honnan és hogyan jöttünk mi harmincheten? Mi a feladatunk és hogyan teszünk eleget annak? Mi a szerepünk a hazai kémiai tudományos közéletben? Megpróbálom sorban megadni a magam választát ezekre a kérdésekre, pontosabban kifejezve elmondani az ezekkel kapcsolatos szubjektív gondolataimat.

A „Kik vagyunk?” és „Honnan jöttünk?” kérdésekre viszonylag egyszerű a válasz. Az Osztály tagjainak nagy többsége aktív vagy nyugdíjas egyetemi tanár, akik kb. egyenlő arányban tartoznak a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemhez, az Eötvös Lóránd Tudományegyetemhez, valamint vidéki ill. vidéki központú egyetemekhez (DE, SZTE, VE, Szt. István Egyetem). A Kémiai Kutatóközpontban és az iparban dolgozó tagtársak is szorosan kötődtek vagy kötődnek az egyetemi oktatáshoz. Külön szeretném kiemelni, hogy a frissen megválasztott öt levelező tagunk között három vidéki is van. Így vidéki tagtársaink száma a korábbi, irreálisan kevés hatról kilencre emelkedett.

Az osztály tagjainak átlagéletkorát megalakulásától napjainkig a 15. ábrán mutatom be. Látható, hogy a kezdeti, 50 évet alig meghaladó átlagéletkor kisebb-nagyobb ingadozásokkal ugyan de lényegében véve folyamatosan emelkedett és legutóbbi választás nélkül megközelítette

volna a 70 évet. Bár meggyőződésem szerint nem mutatható ki korreláció a tagtársak életkora és aktivitása között, az Osztály jövőbeli működőképessége szempontjából mindenképpen pozitíven értékelhető, hogy a mostani választás eredményeként az átlagéletkor további emelkedése megállt.

15. Ábra. Kémikus akadémikusok és az új levelező tagok átlagéletkorai

Az osztálytagok kémián belüli szakterületi megoszlását a korábban kivetített 10. ábra többé-kevésbé tükrözi, bár a kettős, sőt hármas kötődések és a nagy, átfogó kutatási témák megoldásához szükséges sokoldalú megközelítés miatt erőltetett lenne az osztálytagok beskatulyázása egy-egy bizottság által meghatározott szubdiszciplínába. Az mindenesetre biztos, hogy a legtöbb tag a Fizikai-kémiai és Szervetlen Kémiai Bizottság területén dolgozik, valamivel kevesebben a Szerves és Bioorganikus Kémiai Bizottság területén. Hagyományosan erős az Osztályon az analitikai kémia, de megfelelő az élelmiszerkémia, a műszaki kémia, a radiokémia és az újnak mondható diszciplínák közül az anyagtudomány képviselője is.

Most engedjenek meg néhány gondolatot a - „Hogyan jöttünk? Hogyan képviseljük a magyar kémia elitjét?” - kérdésekkel kapcsolatban is. Idősebb tagtársaink elbeszéléseiből tudom,

hogy az Osztály történetének első időszakában az Akadémia Alapszabályának a tagválasztásra vonatkozó rendelkezései betartásával ugyan de mégis úgy ment végbe a tagválasztás, hogy az Osztály elfogadta nagy tekintélyű vezetőinek javaslatait. A későbbiek során egyre inkább előtérbe került az a törekvés, hogy azok körét, akik közül az Osztály új levelező tagjait megválasztja, széleskörű előzetes vizsgálódás alapján, a lehető legdemokratikusabban és az elért tudományos eredményeket leginkább figyelembe vevő módon jelöljék ki. Erre az Osztály igen aktív közreműködésével az osztályelnökök ciklusonként változó, de az alapszabállyal mindig összhangban levő technikákat dolgoztak ki. Ezekben mindig kikérték a tudomány doktorai ill. akadémiai doktorok véleményét is, de szerephez jutottak a bizottságok, sőt még arra is volt példa, hogy a munkabizottságok is. Állandó vitatéma volt (és minden bizonnyal az is marad) az a kérdés, hogy a kiválóság értékelésénél milyen mértékben szabad támaszkodni a tudományometriás adatokra. Abban általában mindenki egyetért, hogy ezek figyelembe nem vétele ugyanolyan hiba lenne, mint túlértékelésük, de a helyes arány megtalálása, a szubjektivitás lehető legnagyobb mértékű kiküszöbölése választásról választásra nehezen megoldható feladatot jelent. Ha ezek után felteszem magamnak a kérdést, hogy mi harmincheten valóban a magyar kémia elitjét képezzük-e, a kérdésre véleményemet a következő válaszban foglalom össze. Számos osztálytag a kémiai kutatás rendkívüli hazai és nemzetközi tekintélyű, megkérdőjelezhetetlen személyisége. A másik kategóriát olyan, ugyancsak kiváló eredményeket felmutató tagtársak képezik, akikkel összemérhető teljesítményt nyújtottak, nyújtanak más, az osztályra be nem került kutatók is. Éles határvonal a két kategória között természetesen nem vonható. Ezt én magam még a legtitkosabb gondolataimban sem tettem meg. Biztonsággal csak egyet tudok kijelenteni: magamat a második kategóriába sorolom. Az osztály tagjai közé való bejutáshoz az objektivitásra való minden törekvésünk mellett is gyakran szükség van több tényező szerencsés együttthatásának. Úgy gondolom, ez nem sajátos problémája a mi osztályunknak: ez így van akadémiánk más osztályain, más akadémiákon is, sőt minden olyan testületben vagy csoportban, amelyet emberek jelölnek ki vagy választanak meg a futballválogatottól a Széchenyi- vagy akár Nobel-díjasok köréig. Hargittai István tagtársunk közelmúltban megjelent kitűnő könyvében (Candid Science, Imperial College Press, 2000) olvashatunk arról, hogy milyen súlyos, nehezen feldolgozható megbántottságot okozott világraszóló eredményeket elért nagy tudósoknak, hogy a Nobel-díj Bizottság rendkívül széleskörű vizsgálódáson alapuló döntései után is kívül maradtak a díjazottak körén. Az akadémikus körön kívül maradás miatt többé vagy kevésbé indokoltan csalódott kollégák nyilvánvalóan közöttünk is élnek.

Mi lehet a megoldás? Nyilvánvalóan az, hogy a jelenlegi terminológiával élve a kémia területén is erősítjük az Akadémia köztestületi jellegét. Osztályunk nem működik zárt klubként: munkánkban közvetlenül részt vesz az Osztály és a közgyűlési doktorképviselők által megválasztott 16 tanácskozási jogú tag, továbbá a köztestületi tagok által megválasztott 21

közgyűlési doktorképviselő közül az a 11 fő is, akik nem tanácskozási jogú képviselői az Osztálynak. Ezek, valamint a kémia és rokon területein dolgozó 1150 köztestületi tag (köztük 329 akadémiai doktor) közül számosat kérünk fel különböző *ad hoc* és egyéb bizottságaiban (pl. az Osztály Doktori Tudományos Bizottságában) való, az akadémikusokéval teljesen egyenértékűként kezelt tevékenységre. Tudományos bizottságainkban az akadémikusokon kívül 170 köztestületi tag (túlnyomó részben doktorok), munkabizottságainkban pedig több mint 1000 köztestületi tag dolgozik. Az interdiszciplináris bizottságaink, munkabizottságaink munkájában részt vesznek nem az Osztályhoz bejelentkezett köztestületi tagok is. Őket mind az Osztály szerves részének tekintjük; nélkülük, aktív közreműködésük nélkül az Osztály nem tudná betölteni azt a szerepet, amit az Akadémia Alapszabálya előír számára. Meg kívánom jegyezni, hogy ez a szemlélet nem új az Osztály számára. 1980-ban, amikor az a kifejezés, hogy *köztestületiség* még nem is létezett, Beck Mihály, akkori osztályelnök a következőket mondta az Osztály közgyűlési osztályülésén: „Amikor Osztályt mondom, úgy vélem lényegében az egész

kémikus társadalmat kell érteni, mert hiszen ilyen vonatkozásban az Osztály fogalmába beleértjük a bizottsági és munkabizottsági hálózatot is, ez pedig átszövi az egész hazai kémiai életet”, (Kémiai Közlemények, 56, 3-21, 1981).

Ezek után, ezúttal Vörösmartyt idézve, felteszem a kérdést - „Mi dolgunk a világon?” - és a költő válaszát saját kérdésére - „Küzdeni erőnk szerint a legnemesbékért.” – szeretném alkalmazni az Osztály szerepére a hazai kémiai tudományos közéletben. Akadémiánk Alapszabálya szerint az osztály

- „figyelemmel kíséri, segíti és értékeli a tudományágazat körében folyó tudományos tevékenységet,
- számon tartja a tudományágazat tudományos kutatóhelyeit, egyetemi és más tudományos műhelyeit, továbbá az azokon kívül működő kutatókat,
- kapcsolatot tart a tudományágazatba tartozó tudományos társaságokkal,
- tudományos üléseket szervez,
- állást foglal ... tudományos, tudománypolitikai, kutatásszervezési és személyi kérdésekben, véleményt nyilvánít az akadémiai kutatóintézetek és támogatott kutatóhelyek tevékenységéről...,
- ellátja az MTA doktora tudományos cím odaítélése tárgyában ... rá háruló feladatokat...,
- véleményt nyilvánít az erőforrások elosztásának a tudományágazatot érintő ügyeiben,
- ellátja az illetékességi körébe tartozó köztestületi tagok felvételével, besorolásával, nyilvántartásával, felfüggesztésével, lemondásával kapcsolatos ráháruló feladatokat.”

A felsorolt feladatok ellátásával a kémia hazai helyzetéért és jövőjéért érzett felelősségtől áthatva igyekszik a legszélesebb értelemben vett Osztályunk zászlóshajója lenni a kutatásnak és egyéb ezzel kapcsolatos tevékenységnek. A nyolc pontból itt csak kettővel szeretnék röviden foglalkozni.

Osztályunk nagy jelentőséget tulajdonít a kémia területén dolgozó tudományos társaságokkal, elsősorban a Magyar Kémikusok Egyesületével és más egyesületekkel való kapcsolattartásnak. Ennek a kérdésnek néhány héttel ezelőtt egy osztályülésen külön napirendi pontot szenteltünk. Most, amikor a kémia és ezen belül a kutatás hazai bázisa jelentősen beszűkült, nagy jelentősége van annak, hogy az Osztály és a tudományos egyesületek egymással együttműködve, nem pedig versengve dolgozzanak.

Tudományos üléseket az Osztály legkülönbözőbb szinteken rendez. Nemzetközi rendezvényeink közül az utóbbi évtizedek legnagyobb eseménye volt az 1991-ben Budapesten megrendezett nagy sikerű 33. IUPAC világkongresszus. Bizottságaink részben önállóan, részben különböző tudományos egyesületekkel közösen számos további nemzetközi konferenciát rendeztek. Kiemelést érdemel, hogy valamennyi osztályülésünk előtt nyilvános felolvasó ülést tartunk, ahol már érett, vezető kutatók mellett fiatal kollégák is bemutatkozhatnak. A bizottságaink és főként munkabizottságaink által végzett munkára jellemző, hogy évente átlagosan 2-3 előadóülést ill. szimpóziumot rendeznek.

Mindaz azonban, amiről eddig szóltam, nem cél, hanem eszköz annak érdekében, hogy a magyar kémia jelentős eredményeket érjen el és ezzel a maga szerény lehetőségeinek megfelelően hozzájáruljon az élet minőségének javításához és magyar kémiai kutatás nemzetközi presztízsének megőrzéséhez ill. további javításához. Hogy mit tud ezen a területen a magyar kémiai kutatás felmutatni, arról ünnepi ülésünkön Kőrös Endre tagtársunk fog beszámolni. Az én szerepem itt, ezen a helyen csak arra korlátozódhat, hogy köszönetet mondjak mindazon kollégáinknak, akik tudományos teljesítményükkel, az Osztályon, bizottságainkban és munkabizottságainkban végzett munkájukkal hozzájárultak ahhoz, hogy egy sikeres fél évszázados tevékenységet tudhatunk magunk mögött. Név szerint csak Zemplénné Papp Éva

PhD, tudományos titkárt szeretném megemlíteni, akinek munkája nélkül az Osztály nem lenne az, ami, és akinek segítségével ez az előadás sem születhetett volna meg.

Végezetül előadásom címének megfelelően a *jövővel* kapcsolatban szeretném néhány gondolatomat megfogalmazni. Kis ország vagyunk, méreteinkhez képest nem, de abszolút értelemben, világviszonylatban szerény kémiai kutatással. A trendeket nyilvánvalóan nem mi határozzuk meg. Ezekről fog szólni Hargittai István tagtársunk előadása. Az Osztály feladata az, hogy a magyar kémia jövője érdekében alkalmazkodjunk ezekhez a trendekhez. Ennek csak egy vonatkozását szeretném itt kiemelni. A kémiának, a kémiai gondolkozásmódnak döntő szerepe volt azokban a sikerekben, amit a biológia és az orvostudomány a közelmúltban elért. Éppen ezért elfogadhatatlan számunkra az az időről-időre visszatérő kategorizálás, amikor a kémiát az „élettelen természettudományok” közé sorolják be. A közeljövő fontos feladatainak tekintjük az Osztály élettudományi vonalának erősítését, az együttműködés fokozását biológus, orvos, agrártudományos kollégáinkkal, ennek szervezeti formáinak kialakítását.

Ezen túlmenően a magyar kémia eredményei a jövőben nyilvánvalóan két tényezőtől függenek: a tudományfinanszírozástól és a tudományos utánpótlás biztosításától. Az elsőt nem tudjuk közvetlenül befolyásolni, ezért ezzel nem foglalkozom. Csak remélni tudjuk, hogy az elmúlt évek a kémiai kutatásnak is nagy vérvesztéseget okozó restriktívai után a legutóbbi időkben megfordulni látszó tendencia tartós lesz és megteremtődnek a feltételei az eredményes munkának. A tudományos utánpótlás biztosítása az Osztály véleménye szerint meglehetősen problematikus általános és középiskolai kémia oktatás figyelemmel kíséréssel és lehetőségeink szerinti javításával kezdődik. Erre az Osztály nagy súlyt fektet, és a jövőben még nagyobb súlyt kíván fektetni. Ma délutáni ülésünkön – ismereteim szerint közgyűlési osztályüléseink történetében először – tájékoztatást kapunk erről a kérdéskörrel a legautentikusabb forrásból, egy középiskolai kémia tanártól, Kromek Sándortól. Nagy lelkesedéssel csatlakozott az Osztály a II. Osztály kezdeményezéséhez a Közoktatási Bizottság újraélesztéséhez. Ettől a kezdeményezéstől sokat várunk céljaink eléréséhez.

Mivel – amint már említettem – az Osztály tagjainak nagy többsége egyetemi tanár, közvetlen kapcsolatunk van szinte valamennyi felsőoktatási intézménnyel, ahol kémiaoktatás folyik. Így hát nincs akadálya annak, hogy az Osztály szelleme az egyetemi oktatásban is érvényesüljön. A hagyományosan kitűnő színvonalú hazai egyetemi kémiaoktatás színvonalának fenntartását ill. korszerűsítését azonban más természetű, elsősorban finanszírozási-infrastrukturális problémák, valamint az oktatói kar túlterheltsége és elöregedése akadályozzák. Az Osztály lehetőségei e tekintetben arra korlátozódnak, hogy ezekre ismételten felhívjuk az illetékesek figyelmét.

Az 1993. évi LXXX. törvény a felsőoktatásról, valamint az 1994. évi XL. törvény a Magyar Tudományos Akadémiáról új helyzetet teremtett a tudományos minősítésben: az egyetemek hatáskörébe került az egyetlen tudományos fokozat, a PhD odaítélésének joga. Az Osztály közvetlen ráhatásának lehetősége tehát megszűnt erre a tudományos utánpótlás nevelése szempontjából rendkívül fontos lépésre. A közvetett ráhatásra a tudományos utánpótlás színvonalának biztosítására azonban több síkon is lehetőségünk van. Támogatott kutatóhelyeink valamint a Kémiai Kutatóközpont munkatársai számos PhD munka irányítását végzik. Csupán az utóbbiban ez idő szerint 46 PhD munkán dolgoznak. Az egyetemi doktori tanácsok által felkért opponensek és bírálóbizottsági tagok szinte kivétel nélkül az Akadémia köztestületének tagjai közül kerülnek ki. Bizottsági-munkabizottsági üléseink gyakran biztosítanak fórumot PhD elővédések számára. Néhány hónappal ezelőtt egy osztályülésünk napirendjén is szerepeltek a különböző egyetemek kémikus PhD képzésének és a habilitációnak követelményrendszeréről, azok összehangolási lehetőségeiről szóló tájékoztatók. A tapasztalatok, különösen a habilitáció vonatkozásában vegyesek. Pozitívum maguknak a doktori iskoláknak létrejötté, eredményes működésük, valamint az a tény, hogy a fokozat fiatalon megszerezhető, szemben a Beck Mihály

már említett 1980-as osztályelnöki beszámolójában leírtakkal, ahol felhívta a figyelmet arra, milyen negatív jelenség az, hogy évről-évre idősebb korra tevődött át a kandidátusi fokozat megszerzésének ideje. Negatívum viszont, hogy tiszteletreméltó kivételektől eltekintve a fokozat megszerzéséhez szükséges tudományos teljesítmény – már csak a képzési idő rövidege miatt is - alatta marad a régi kandidátusi fokozathoz szükséges teljesítménynek, és nem mindig biztosítható a szépen induló tudományos pályák méltó folytatása. Ezzel a fontos kérdéskörrel az Osztály a jövőben is kíván foglalkozni.

A PhD *fokozattal* szemben szégyenletes módon még ma is csak tudományos *címként* kezelt akadémiai doktorátus ügyeit az Osztály ill. annak Doktori Bizottsága nagy felelősségtudattal kezeli. Beck Mihály említett beszámolójában itt is az életkor aggasztó kitolódásról adott számot: 1976 és 1980 között a doktori fokozatot szerzők átlagéletkora 44-ről 51 évre nőtt! Az akadémiai doktori címet bevezetése (1995) óta a kémia és határterületein 43-an szerezték meg, köztük a kémikusok átlagéletkora a cím megszerzésének időpontjában 46,8 év volt. Ez már bizonyos mértékű javulást jelent. A korán megszerzett PhD fokozatnak köszönhetően további csökkenés várható. Ez egyrésztől örvendetes fejlemény lesz, de igen nagy figyelmet kell majd fordítani arra, hogy ez ne járjon együtt a színvonal csökkenésével.

Tisztelt Osztály! Tisztelt Vendégeink! Előadásom végére értem. Remélem, nem tekintik kincstári optimizmusnak, ha most kifejezem azt a meggyőződésemet, hogy 50 éves eredményes munka után minden nehézség ellenére sikerül megvetnünk egy újabb 50 éves fejlődés alapjait, aminek eredményeként a 2051-es jubileumi ülésen a most még minden bizonnyal valamelyik általános iskola padjában ülő ünnepi szónok még az eddigieknél is fényesebb eredményekről számolhat majd be.